

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 13 juni 1946 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning i fråga om ändrad lydelse av § 7 bankoreglementet.

I skrivelse den 31 maj 1946 till bankoutskottet hava *fullmäktige i riksbanken* hemställt, att utskottet ville föreslå riksdagen att besluta, att § 7 bankoreglementet skulle hava den ändrade lydelse, som framginge av en vid skrivelsen fogad bilaga.

Berörda bilaga är i avskrift fogad vid detta utlåtande.

Till stöd för framställningen hava fullmäktige anfört följande.

Efter framställning av fullmäktige i riksbanken har Kungl. Maj:t i proposition nr 163 (bilaga 12, punkt 1) föreslagit riksdagen att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 till Riksbankens avbetalningslånefond anvisa ett investeringsanslag av 10 miljoner kronor. Sedan statsutskottet i utlåtande nr 83 tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag, har detsamma av riksdagen bifallits (skr. nr 197). Fonden uppgår därigenom till 60 miljoner kronor.

Såsom fullmäktige anfört i den skrivelse, som låg till grund för Kungl. Maj:ts förslag, bör den beslutade höjningen av avbetalningslånefonden medföra ändring av § 7 bankoreglementet. Med hänsyn till att beslut om anvisande av medel till fonden numera träffas av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt, synes det lämpligt, att den i paragrafen nu intagna uppgiften om fondens storlek utgår.

Enligt bestämmelse i sista stycket av ifrågavarande paragraf må ingen häfta i skuld för avbetalningslån med högre belopp än 10 000 kronor. Erfarenheten har givit vid handen, att det i vissa fall skulle varit önskvärt, att avbetalningslån kunnat utlämnas till högre belopp. Särskilt må framhållas, att studerande icke sällan behöva större lån för att fullfölja sina studier och att det måste vara en fördel för dem, att de kunna samla sina skulder på ett håll. Lånemaximum torde med hänsyn härtill böra höjas förslagsvis till 15 000 kronor, med rätt för fullmäktige eller direktionen att i särskilda fall medge att lån utlämnas å högst 20 000 kronor.

I proposition nr 190 till årets riksdag har Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att utfärda erforderliga bestämmelser angående statlig kreditgaranti för lån åt den, som avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen. Efter tillstyrkan av statsutskottet i dess utlåtande nr 151 har riksdagen bifallit propositionen. Av riksdagens beslut framgår, att de föreslagna lånen, vilka skola beviljas av en central lånenämnd, skola kunna utlämnas — förutom av sparbanker, affärsbanker och studentkårernas kreditkassor samt Sveriges allmänna folkskolläraförörenings kreditkassa — även av riksbanken. Syftet med anordningen är att underlätta för den, som avlagt examen, att amortera sina studieskulder genom att dessa sammanföras till ett amorte-

ringslån, löpande med förmånlig ränta. Borgen eller annan säkerhet kommer icke att behöva ställas av låntagaren.

Ifrågavarande låneverksamhet kan icke inrymmas under nu gällande bestämmelser angående avbetalningslån i § 7 bankoreglementet. Något låne-maximum kommer nämligen icke att föreskrivas för här avsedda lån och det torde ingalunda vara uteslutet, att åtminstone en del lån komma att överstiga icke blott det nu gällande utan även det ovan föreslagna maximum för avbetalningslån. Den för avbetalningslån gällande längsta löptiden av 8 år kan icke heller tillämpas när det gäller garantilånen, för vilka en betydligt längre amorteringstid kan medgivas (i allmänhet högst 15 år, i vissa undantagsfall längre). Härtill kommer, att räntesatsen för de med statsgaranti försedda lånen regelmässigt torde bli en annan och lägre än för riksbankens vanliga avbetalningslån, för vilka räntesatsen för närvarande utgör 3½ procent.

Oaktat förenämnda avvikelser från de vanliga avbetalningslånen synes det lämpligt, att de för utlåningen mot statlig kreditgaranti erforderliga medlen utgå från avbetalningslånefonden, vilken tills vidare lämnar tillräckligt utrymme härför. Detta förutsätter, att § 7 bankoreglementet kompletteras med bestämmelser, som lämna riksbanken bemyndigande till ifrågavarande utlåning.

Det må tilläggas, att andra utvägar att skapa det formella underlaget för utlåningen — nämligen antingen att tillskapa en särskild riksbankens studielånefond eller att i 18 § riksbankslagen inrymma ett stadgande, som medgäve riksbanken att driva ifrågavarande utlåning med anlitande av bankens egna medel — undersökts, men att fullmäktige icke ansett någon av dessa lösningar vara att föredraga framför den nu förordade.

Utskottet.

Innevarande års riksdags beslut om ökning av riksbankens avbetalningslånefond påkallar ändring av § 7 bankoreglementet. I sådant avseende ha fullmäktige föreslagit uteslutande ur reglementet av hittillsvarande bestämmelser om fondens storlek. I samband härmed ha fullmäktige förordat en höjning av maximibeloppet för avbetalningslån från för närvarande 10 000 kronor till 15 000 kronor eller, undantagsvis, 20 000 kronor. Vidare ha fullmäktige ifrågasatt, att i den mån lån mot statlig kreditgaranti åt den, som avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen, utlämnas av riksbanken, dessa lån skola bestridas av avbetalningslånefonden. Vad fullmäktige sålunda föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må besluta, att § 7 bankoreglementet skall hava den ändrade lydelse, som härvid fogade *Bilaga* utvisar.

Stockholm den 13 juni 1946.

På bankoutskottets vägnar:
HARALD ÅKERBERG.

Närvarande: se anteckning å utlåtande nr 57.

Bilaga.

Förslag

till

ändrad lydelse av § 7 bankoreglementet.

Mom. 1. Från de medel, som anvisats till riksbankens avbetalningslånefond, äger riksbanken driva utlåning antingen mot säkerhet av borgen såsom för egen skuld eller pant av värdepapper eller mot statlig kreditgaranti.

Mom. 2. Lån mot säkerhet av borgen eller pant av värdepapper utlämnas med eller utan amorteringsskyldighet i enlighet med de grunder, som nedan i detta mom. angivas.

Ränta erlägges var sjätte månad.

Avbetalningslån utlämnas för en tid av högst åtta år och skola återbetalas genom erläggande var sjätte månad av minst en sextonedel av det ursprungliga lånebeloppet.

Å avbetalningslån må, med iakttagande av att den sammanlagda lånetiden icke överskrider åtta år, medgivas frihet från amortering under högst fyra år.

Lån utan amortering utlämnas på sammanlagt högst fyra år.

Lån må ej utlämnas å lägre belopp än 300 kronor och såsom låntagare må icke någon häfta i skuld för högre belopp än 15 000 kronor, med rätt dock för fullmäktige eller, efter fullmäktiges bemyndigande, den i 17 § 1 mom. omförmälda direktionen att i särskilda fall medgiva att detta belopp höjes till högst 20 000 kronor.

Mom. 3. Lån med statlig kreditgaranti må utlämnas åt den, som avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen, enligt vad därom särskilt stadgas.
